

BÖLÜM 1

PROJE ALANININ TANITILMASI

1.1. DOĞAL COĞRAFYA

1.1.1 Projenin Yeri

Proje Sahası; Karabük İli Eskipazar ilçesi, Merkez ve 49 köyü kapsayan Adiller-Göksu ve Haslı Sulama göleti havzasıdır. Yapımı önerilen 3 adet gölet; Adiller Köyü ,Yazıboy/Şıhlar Mahallesi ve Haslı Köyü sınırları içinde olup Bolu G-29 ve Bolu 29 paftaları içinde bulunmaktadır.Proje Sahası Genel Yerleşim Haritası üzerinde gösterilmiştir.

Şekil 1.1 Proje Sahası Genel Yerleşim Alanı

1.1.2 Topoğrafya

Eskipazar, Karadeniz bölgesinin Batı Karadeniz bölümü içerisinde yer alır. İlçenin doğusunda Çankırı'nın Çerkeş, Kuzey Doğusunda Ovacık, Batıda Bolu'nun Mergen, Güneyde Gereede, Kuzeyde de Karabük ili ile sınırlıdır. Karabük iline yaklaşık 35 km mesafededir. Yüzölçümü 696 Km² dir. Eskipazar Merkezinin denizden yüksekliği 710 metredir.

Eskipazar'ın batısında Eleman Meğri dağları, güneyinde Eskipazar çayına paralel olarak sıra dağ şeklinde Şerafettinler dağları vardır. Eskipazar'ın Kuzeybatısında yer alan Dede tepesi, Hodulca dağı, (Bu dağın tepesi Eskipazar'ın en yüksek yeridir. 1700 m) mevcuttur.

Hanköy doğusundaki sıra dağlar ise Karatepe dağlarıdır.

İlçenin doğusunda Gereede ve Çerkeş çayının iki kolu arasında Hamamlı, Bayındır, Sadeyaka ovaları uzanmaktadır. Bu ovanın bir kısmı çayır (otlak) bazı kısımları sulaktır.

Ovacık ve Çerkeş sınırına doğru gittikçe yükselen meyilli yaylalar yer almaktadır. Bölükören, Yeşiller, Kapaklı, Söbüçimen gibi ilçenin Karabük Gereede karayolu ve batısında yer alan Keçeler-İmanlar ovası, İlçenin Kuzeydoğusunda Tamuşlar yüksek ovası yer almaktadır. Eskipazar çayının geçtiği batıda Hamzalar, Çaylı, Büyükyayalar, Eskipazar, Kuzeyde Kıranköy, Ova, Köyceğiz, Karahasanlar, Deresemail, Hanköy vadisi verimlidir. Sıcak olduğundan sebze-meyve yetiştirilir. Batıda Yalakkuz orman içerisinde küçük bir ovardır.

Güneyinde, Şerafettinler, Batısında Adiller, Yürecik, Hasanlar, Kulat yaylaları yer almaktadır.

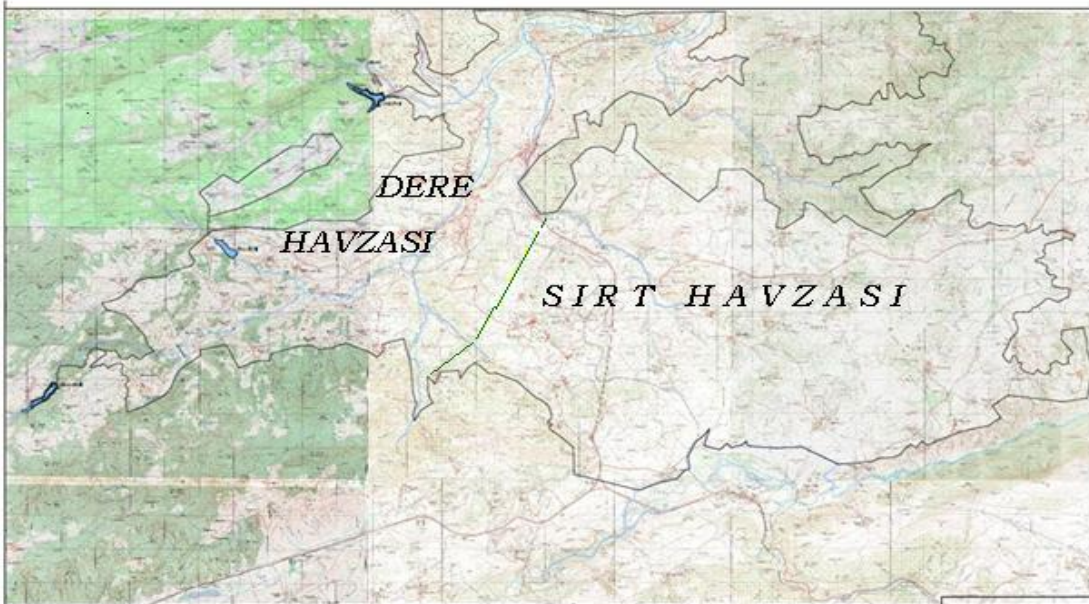
Eskipazar'ın güneyinde Gerede yakınlarında Bulduk, Bayındır, Hamamlı Köyü topraklarından geçen Gerede çayı, Çerkeş'den gelen Çerkeş çayı, bu iki kol Hamamlı köyünün batısında birleşerek Soğanlı Çayı adını alır. Doğu yönüne çıkar. Filyos çayına birleşerek Karadeniz'e dökülür.

Eskipazar'ın batısında Eleman dağından çıkan Eskipazar Çayına Göksu ve Haslı çayları katılmakta ve Gerede ve Çerkeş Çaylarının birleşmesinden oluşan Soğanlı çayına Karabük yakınlarında katılmaktadır. Soğanlı çayı Araç çayı ile birleşerek Filyos Çayı adını almakta,Filyos Çayına Devrek Irmağı katılarak Karadenize boşalmaktadır.

1.1.3 İklim ve Doğal Yapı Özelliklerine Göre Sulama Havzaları

Eskipazar'ı doğal yapı ve iklim açısından iki sulama havzasına ayırmak mümkündür.

Şekil 1.2 Eskipazar Dere ve Sirt Havzası Yerleşim Alanı

DERE HAVZASI	SIRT HAVZASI
<ul style="list-style-type: none">• Karadeniz iklimi• Hamzalar-Hanköy –Karabük Sınırı/ Kullanılan tarım arazisi 17.000 dekar• Nüfus: 9.749 kişi (ilçe Merkezi dahil)• Tarım İşletmesi sayısı 660 adet• İşletme başına düşen arazi sayısı 6,8 adet• İşletmeye düşen arazi miktarı 26 dekar• Yetersiz Sulama Meyve –Sebze Üretimi• % 95'i cazibe ile (16.000 dekar)GÖKSU VE HASLI GÖLETİNDEN (980 m kot) sulanabilecek.	<ul style="list-style-type: none">• Karasal iklim• Aslanlar Köyü-Çerkeş-Ovacık Sınırı/ Kullanılan tarım arazisi 68.000 dekar• Nüfus: 2.834 kişi• Tarım İşletmesi sayısı 977 adet• İşletme başına düşen arazi sayısı 12,1 adet• İşletmeye düşen arazi miktarı 70 dekar• Kuru Tarım ,Tahıl ambarı• %65'i cazibe ile (47.000 dekar) ADİLLER ve GÖKSU GÖLETİNDEN (1245 m kot) sulanabilecek.

1.1.3.1 Dere Havzası

Karadeniz ikliminin hüküm sürdüğü ılık ve yağışlı olan ve Eskipazar'ın Kuzeydoğusunda yer alan bu yöre; Karadeniz Bölgesinin güneyinde bulunan Hanköy'den başlayarak Deresamail, Başpunar, Karahasanlar, Köyceğiz, Ova, Haslı, Kıranköy, Kapucular, Eskipazar, Çaylı, Hamzalar, Büyükyayalar, Yazıboy köylerinin bulunduğu Eskipazar çayı vadisindeki köyleri kapsar.

Tablo 1.1 Dere Havzası Köyleri Kullanılan Tarım Arazi Varlığı-Mülkiyet-Nüfus Durumu

	KÖY ADI	TARIMSAL ARAZİ VARLIĞI			MÜLKİYET DURUMU		NÜFUS DURUMU		
	DERE YÖRESİ HATTI	SULU TARIM ARAZİSİ(M2)	KURU TARIM ARAZİSİ (M2)	TOPLAM TARIM ARAZİSİ (M2)	İŞLET SAYISI	ARAZİ SAYISI	ERKEK NÜFUS	KADIN NÜFUS	TOPLAM NÜFUS
1	HAMZALAR	180.000	1.054.350	1.234.350	45	340	93	110	203
2	ÇAYLI	56.200	480.213	536.413	18	110	21	23	44
3	BÜYÜKYAYALR	324.164	903.901	1.228.068	44	350	81	79	160
4	BEY TARLA	53.000	1.622.290	1.675.290	38	388	31	41	72
5	ŞEVKİLER	13.734	304.044	317.778	9	85	41	44	85
6	YÜRECİK	37.000	365.500	402.500	20	88	27	28	55
7	YAZIBOYU	84.321	944.732	1.026.053	29	307	43	38	81
8	BELEN	76.500	538.857	615.357	13	114	22	18	40
9	BUDAKLAR	168.364	716.636	885.000	36	166	44	40	84
10	KAPUCULAR	52.994	722.891	775.885	28	167	51	64	115
11	ESKİPAZAR MERKEZ	234.120	940.898	1.175.018	47	296	3.464	3.452	6.916
12	HASLI	69.460	121.422	190.882	9	94	54	51	105
13	KÖYCEĞİZ	341.037	988.899	1.329.936	45	408	126	122	248
14	KARAHANANL	680.157	346.786	1.026.943	47	238	74	68	142
15	BABALAR	211.023	333.398	544.961	22	126	28	26	54
16	DERESEMAIL	159.450	883.889	1.043.339	44	294	55	50	105
17	HANKÖY	190.120	950.242	1.140.362	55	278	195	212	407
18	DOĞANCILAR	79.386	749.956	829.342	39	304	99	87	186
19	KARAÖREN	6.700	411.750	418.450	15	79	40	29	69
20	BAŞPINAR	-	548.550	548.550	26	10	50	56	106
	TOPLAM	3.015.273	13.929.204	16.944.477	629	4242	4639	4638	9277

Eskipazar çayının suladığı ve “**dere**” diye adlandırılan bu sahası iklim bakımından en sıcak yeridir. Burası iki tarafı dağlarla çevrili vadidir. Bu vadiye arazi dar fakat meyve, sebze yetiştiriciliğine elverişlidir..

Mevcut koşullarda Dere yöresinde yaklaşık 17.000 dekar tarım arazisinin 3.000 dekarı yetersiz sulama imkanı bulurken, 14.000 dekarı sulama imkanından mahrumdur.

Bir başka deyişle toplam 17.000 dekar tarımsal arazinin %17’si yetersiz sulama koşullarında sulu tarım imkanı bulurken, %83’ün de kuru tarım yapılmaktadır.

Eskipazar Havza Sulama projesi ile ; birinci havza olan Dere Havzasındaki 17.000 dekar tarım arazisinin %95’i **cazibeyle yeterli sulama** koşullarına kavuşacaktır. (Şevkiler ve Başpınar köyleri yüksek kesimleri hariç)

1.1.3.2 Dere Havzası Yüksek Kesimler

Tablo 1.2 Dere Yüksek Kesimler Kullanılan Tarım Arazi Varlığı-Mülkiyet-Nüfus Durumu

	KÖY ADI	TARIMSAL ARAZİ VARLIĞI			MÜLKİYET DURUMU		NÜFUS DURUMU		
		YÜKSEK KÖYLER HATTI	SULU TARIM ARAZİSİ(M2)	KURU TARIM ARAZİSİ (M2)	TOPLAM TARIM ARAZİSİ (M2)	İŞLET SAYISI	ARAZİ SAYISI	ERKEK NÜFUS	KADIN NÜFUS
1	ADİLLER	6.850	79.250	86.100	4	23	68	74	142
2	KABAARMUT	12.500	336.750	349.250	10	92	59	64	123
3	KULAT		-		-		23	13	36
4	HASANLAR	34.383	26.655	61.038	5	29	40	35	75
5	SOFULAR	116.279	184.629	300.908	12	108	102	99	201
	TOPLAM	170.012	627.284	797.296	31	252	292	285	577

Kaynak: TKB 2009 yılı Verileri

Eskipazar’ın batısında yer alan ve **aynı sulama hattında olmakla birlikte** dere yöresinden iklim ve rakım değerleri açısından farklı olan Hasanlar, Sofular, Adiller, Kabaarmut, Kulat gibi yüksek orman köylerinden Adiller ve Kabaarmut köyleri kuru tarım arazileri de bu proje ile **cazibeyle yeterli sulama** imkanına kavuşacaktır.

1.1.3.3 Sırt havzası

İkinci havza; Karasal iklimin hüküm sürdüğü Aslanlar’dan başlayarak yükselen doğuda Çömlekçiler, Söbüçimen’e kadar uzanan Çerkeş-Ovacık sınırına varan **sırt havzasıdır**.

Bu yörede karasal iklim hüküm sürer. Karadeniz ikliminin ılıkılığı ve yağışı buraya pek uzanamaz. Kışlar sert geçer. Eskipazar’ın Aslanlar köyünden başlayarak bu iklim kendini hissettirir. Sıcaklık farkı bir hayli fazladır.

Sırt yöresinde yaklaşık 69.000 dekar tarım arazisinin 800 dekarı yetersiz sulama imkanı bulurken, 68.000 dekarı sulama imkanından mahrumdur.

Bir başka deyişle toplam 68.000 dekar tarımsal arazinin % 2'si yetersiz sulama koşullarında sulu tarım imkanı bulurken, %98'in de kuru tarım yapılmaktadır.

Eskipazar Havza Sulama projesi ile, Sırt Havzasındaki 68.000 dekar tarım arazisinin %70'i **cazibeyle yeterli sulama** koşullarına kavuşacaktır. (Yaklaşık 23.000 dekar alana sahip Deresoplan, Bulduk, Kuzören, Yeşiller, Söbiçimen, Kapaklı, Sallar, Bölükören köyleri yüksek noktaları hariç)

Tablo 1.3 Sırt Havzası Köyleri Kullanılan Tarım Arazi Varlığı-Mülkiyet-Nüfus Durumu

SIRA NO	KÖY ADI SIRT HATTI	TARIMSAL ARAZİ VARLIĞI			MÜLKİYET DURUMU İŞLETME SAYISI	ARAZİ SAYISI	NÜFUS YAPISI		
		SULU TARIM ARAZİSİ(M2)	KURU TARIM ARAZİSİ(M2)	TARIM ARAZİSİ(M2)			ERKEK NÜFUS	KADIN NÜFUS	TOPLAM NÜFUS
1	BULDUK	91.000	1.052.500	1.143.500	26	322	44	45	89
2	DERESOPLAN	2.956	643.789	646.745	14	149	118	127	245
3	KUZÖREN	71.000	1.519.500	1.590.500	26	376	49	45	94
4	BAYINDIR	70.500	6.147.100	6.217.600	79	722	88	105	193
5	HAMAMLI	107.851	4.104.441	4.212.291	70	1.180	183	183	366
6	İMANLAR	15.950	3.767.443	3.783.393	51	440	26	22	48
7	BONCUKLAR	5.000	5.525.216	5.530.216	66	709	105	101	206
8	ASLANLAR	54.000	1.537.337	1.591.337	31	201	45	41	86
9	GÖZLÜ	4.183	1.095.075	1.099.258	18	212	61	72	133
10	ORTAKÖY	85.906	2.246.656	2.332.562	33	315	45	45	90
11	OZANKÖY	16.500	280.870	297.370	7	57	18	21	39
12	YAZIKAVAK	17.500	1.382.150	1.399.650	29	195	20	20	40
13	TAMIŞLAR	37.500	2.903.865	2.941.365	47	307	20	28	48
14	TOPÇALI	4.500	1.112.700	1.117.200	20	174	21	26	47
15	DOĞLACIK	4.897	5.083.960	5.079.063	46	733	48	59	107
16	SADEYAKA	20.500	3.844.049	3.864.549	57	631	79	102	181
17	BÖLÜKÖREN	30.000	6.367.900	6.397.900	59	985	25	21	46
18	SALLAR	-	2.940.600	2.940.600	42	478	52	47	99
19	YEŞİLLER	5.500	4.884.621	4.890.121	62	965	49	49	98
20	ÇANDIRLAR	29.745	2.531.982	2.561.727	29	547	17	29	46
21	ÇÖMLEKÇİLER	-	1.256.020	1.256.020	39	415	44	36	80
22	İNCEBOĞAZ	8.965	2.165.386	2.156.421	36	540	38	41	79
23	KAPAKLI	4.800	3.329.865	3.334.665	39	656	27	34	61
24	SOFULAR	116.279	184.629	300.908	12	108	102	99	201
25	SÖBİÇİMEN	8.555	2.072.534	2.081.089	39	428	49	63	112
	TOPLAM	813.587	67.980.188	68.793.775	977	11.845	1.373	1.461	2.834

Kaynak: TKB 2009 yılı Verileri.

1.1.4 Sulanabilir Alanı

Proje ile 63.000 dekar saha sulanabilecektir. Bu da Eskipazar ve Köyleri Toplam Kullanılan Tarım Arazilerinin % 70'i ni kapsamaktadır. Hasanlar, Sofular, Şevkiler, Kulat gibi Dere Havzası yüksek kesimleri ile Deresoplan, Bulduk, Kuzören, Yeşiller, Söbiçimen, Kapaklı, Sallar, Bölükören gibi Sırt Havzası yüksek kesimleri cazibeli sulama alanı dışında kalmaktadır.

1.1.5 Problemler

1.1.5.1 Taşkın ve Rusubat

Büyük su işleri ve/veya küçük su işleri planlamalarında, taşkın koruma tesislerinin yapımına esas olacak temel fayda değerlerinin belirlenmesini ifade eder. Taşkın zararlarının etüdü ve yıllık koruma faydalarının hesaplanmasına dayanır. Fiziki yatırımların projelendirilmesinde projenin mali ve ekonomik analizi aşamasında, ana veri olarak kullanılır.

Eskipazar Çayı, Nisan ve Mayıs aylarında görülen yoğun yağış nedeni ile taşkına neden olmakta, İlçe merkezi ile Dere yatağı çevresinde bulunan yerleşim yerleri ve tarımsal arazilerde zarara yol açmaktadır. Proje ile taşkın zararının azalacağı düşünülmektedir.

1.1.5.2 Su Hakları

Büyük su işleri ve/veya küçük su işleri planlamalarında, içme suyu ve sulama projelerinin su kullanım (kadim) hakları; mevcut koşullarda çiftçiler ve Medeni Kanunun öngördüğü kişi ve kurumlar tarafından kullanılan suyun miktarını ifade eder. Su kullanım haklarına dönük yapılan çalışmaların amacı, proje formülasyonunun gereği gibi hazırlanmasıdır. Su kullanım hakları geri ödeme analizlerinin yapılabilmesi, mevcut suyu kullananlara gerekiyorsa projenin yapımı ile temin edilecek ilave su miktarının belirlenmesi çalışmalarını da kapsar.

Mevcut su kaynakları üzerinde yapılacak 3 adet gölet için herhangi bir su hakkı söz konusu değildir.

1.1.5.3 Kamulaştırma

Büyük su işleri ve/veya küçük su işleri planlamalarında, içme suyu, sulama ve enerji projelerinin göl alanı, regülatör sahası, Kanal Güzergahları, malzeme sahası gibi sanat yapılarına ait Kamulaştırma ve irtifak hakları çalışmaları, 2942 sayılı Kamulaştırma Kanununda değişiklik yapan 4650 sayılı Kanun esas alınarak, kişi ve kuruluşların mülkiyetinde bulunan taşınmazların kamu yararı gözetilerek, kamunun lehine el değiştirmesini ifade eder. Planlama ve ön inceleme kademelerinde projelerin ekonomik ve mali analizlerinde, kamulaştırma ve irtifak hakları giderleri, masraf unsurları (fiili ödeme ve net gelir kayıp giderleri) içerisinde yer alır.

Gölet yapımı düşünülen saha genel olarak hazine yada kamu malı olduğundan proje alanında boru hattı için irtifak hakları giderleri dışında önemli bir kamulaştırma problemi görülmemektedir.

Kabaarmut Köyü sırtlarından Vadiye (Proje Alanı) Genel Bakış

Resim 1.1 Kabaarmut Köyü sırtlarından Vadiye (Proje Alanı) Genel Bakış

